

1. Propade belo lonče

Sve slojevitija godišnja doba. Ne postoje jeseni, postoji samo jedna jedina jesen, jedna zima i proleće, samo jedno leto, ali sve bogatije. Sve se nadopisuje jedno na drugo jedinstvenim raščlanjavanjem. U zimi su sadržane sve zime, u jednom predvečenju sva predvečenja.

Zar je ono, sa čega je moguće sve dohvatiti, sve sagledati, tako malo? Ili tačnije: sve počiniti, ne imajući pri tome želju, uzaludna bi i bila, da preinačim ono što se zbililo? Slično nekoj domaćoj avionskoj liniji. Moj otac se ubio u pedeset i petoj godini života. Dvadeset i pet godina se penjem, dvadeset i pet godina traje spuštanje. Sam let, stvarna udaljenost: zanemarljiva crtica. Pripreme, zatim bolni — na kraju ipak pomirljiv — rastanak s oblacima. Krojački majstor, iz Starog Žednika, popio je arsenik. Na lobanji, otpozadi, na temenu, načimili su mu rupicu, zatim su je prekrili kožom i začesljali kosu. Arsenik je zagaravio orahovo jezgro. Oglledalo je oslepeo.

Nisam plakao. Nisam se usuđivao da gledam njegovu kosu, jer su uzalud nastojali da je začesljaju kako treba, uzaludan je bio trud da se prikrije ona rupica na temenu, kroz koju su, tako sam slutio, ukrali nešto. Plašili su me i otvoreni prozori, svaki čas može neko da zavirni i da dovikne nešto pogrdno.

Ove godine su jutarnji mrazevi rano nastupili. A mi još uvek nemamo pećku. Mrzi nas da dovučemo onu staru naftaricu za koju smo mislili da je neupotrebljiva, toliko je nafta sporo proticala kroz regulaciju — međutim, kada smo je upalili, u dvorištu, lepo je gorela, lepim, plavičastim plamenom, dimila se, zagaravila prozorčić. Mogli bismo kroz njega posmatrati pomračenje Sunca, ali se ono sada ne očekuje u našim krajevima.

Čađ je sasvim prekrila staklene zidove terase, mogli bismo imati idealnu mračnu komoru, jedino bi trebalo odstraniti ulaz; moguće je zamisliti jednu takvu terasu, koja bi bila istureni položaj Kuće, kroz koju niko ne prolazi, kamo nas dvoje sedimo u mraku i ništa ne radimo, a fotografije se u njoj same od sebe razvijaju.

Samo da nema i ovde toliko komaraca — nedelju dana smo lupali glavu dok smo se konačno dosetili da se komarci provlače kroz otvor na dnu vrata, jer na tom mestu još uvek nedostaje prag; a gle, i promaja, simulo nam je iznenada, i ona zavija prema prozoru pored našeg kreveta, zbog toga je i utnuo tvoj predviđeni vrat, zbog toga se i zgrčio u mali čvor, zbog toga je i iskočio živac na njegovom zavojju, i dok razmišljam o spoljnim vetrovima, ko zna šta je već promaja odnela kroz prozor. Prag je neophodan, on je sastavni deo kuće, kako bismo i mogli da ostanemo bez praga, prag je ključni pojam, kako bih i mogao išta da radim bez praga. Bez njega je čovek bespomoćan, kao da ga zapravo i ima, pa na njemu zaustaje; nisam ga prekoračio, očitaće mi posle lekciji. Moraćemo položiti savijeno čebe ispred vrata da bih mogao uvezhati svoju tačku, da je ne bi odnela promaja, moraćemo to učiniti da bi ona *treći* metak, čiju će težinu nastojati da izmere u toku leta, mogao da se zaustavi u vazduhu; da bi ostao, lebdeti u vazduhu, taj *treći* metak, uvek *treći*, koji je uvek drugačiji, i slutim, moja će tačka uspeti, uspeću da hi sve nadmudrim, uspeće moja bravurozna prevana, niko ne zna kada će poleteti, po već skoro označenoj putanji, prema onoj tački koja drhtani u vatrometu reći, *moj metak*, te kada ću i ja, polajno, poleteti.

Verovali smo da pećka nije ispravna, ili da će sigurno puno trošiti; koliko nafte treba spremiti za zimu — može i da poskupi; pa da ne prođemo kao one biblijske device, jer niti dan, niti čas nam nije poznat u kojem će naići *Sir* čovečji.

Radujem se ovoj zimi. Podrobno razmatram šta mi je sve neophodno za ekspediciju. Biće već skoro deset godina kako sam okupiran Skotovim poslednjim putovanjem. I skoro već isto toliko godina postoji u meni slika ovog puta, sa sve jasnijim detaljima. Ona tačka usred belline, koja ništa ne objašnjava, čiji je smisao jedino u tome da je moguće osvrnuti se na nju tražeći objašnjenje nakon što bismo izgubili svaku nadu. Ova tačka imaginacije. Ova secesionistička istraživačka ekspedicija. Utopijska istraživačka grupa duše. I ona jurnjava po snežnim poljima da bismo pronašli spasonosne rezerve. Strogi mauzolej smrzavanja. Uskoro možemo krenuti: bez kolebanja prelazimo iz srede u četvrtak li iz četvrtka u sredu.

Naša jedinica udarila je logor krajem februara u podnožju Djinare. Probudio sam se prve noći, kada je kiša, uz prefinjen muzički prelaz, prestala da bubnja po šatonskom knjilu — kakovog li ocaravajućeg poteza muzičkog aranžiranja! — meko zujeći, iz neba su pokuljale debele snežne pahuljice. Pažljivo sam podigao uvis vrh kažiprsta: šator je zaškripao, nabori su bili smrznuti, tvrdi kao kost; šatonsko knjilo, ostavljeno za vrata, stajalo je kruto kao daska. Nakon buđenja, udarali smo svoje čizme štapovima, lupali ih o zemlju; i tvoje pisanje je, škrutao sam ja, nalik na zimu, tako da — uzalud — u tvoju precizno oblikovanu ljušturu ni ti sam ne možeš više da staneš, a kamo li drugi. Trčim po krekavom kamenju, u ogromnom, suludom šinjelu, tapkam prema kazanu u ustalasalom stroju, po omekšalom, hladnom, crvenkastom blatu, stežući svoju izlupanu poroiju u levoj ruci; zvekeću, tandrću aluminijumske kašike.

O, ono snežnobeo lonče!

Klinac, onaj nedostižni, koji čeka da ga neko povede za ruku, sedi na kamenu, naslonjen leđima o ogradu fudbalskog igrališta, na putu iz škole, a svoje belo lonče smestio je pored sebe na jedan manji kamen.

Po školskim kuhinjama pedesetih godina još nije bilo lončića, deca koja su uzimala — ikako ona koja su plaćala, tako li ona

koja su užinu dobijala besplatno — vezivala su, svako svoje lonče, za dršku školske torbe. Kad bi nastupilo vreme uživanja, stajala bi u dugačkom redu s emajliranim plehanim lončićima u ruci. U njih su dobijala, uz užinu, mleko koje je imalo ukus mleka u prahu, ili penušavu belu kafu, ili pak čaj. Koliko dece, toliko raznih lončića: bilo je i malih i velikih, plavih i žutih, s neklih je Milki Maus mahao veselo rukom, kao kakav novoizabrani predsednik, a bilo je i takvih na čijim je dancima po jedina crna mrlja svedočila da ih je limar nedavno popravljao. Klinac je imao lepo, belo lonče, više široko no duboko, u bokovima blago ispučeno sa uzanim, tamnoplavim obrubom na izvirnutim ivicama. Isti takav tamnoplavi emajl pokrivao je i dršku lončića, dopola, sa spoljne strane. Tragovi kašike na dnu — jer su ponekad dobijali i sutiljaš, a i kod kuće je iz ovog lončića jeo, kašikom, kompot od trešanja — poput crteža suvih travčica ugaženih u zemlju. Kada bi ga prinelo ustima, budući tako široko, pokrilo bi mu i nos i dobar deo lica, tako da skoro i nije video ništa od njega, i sav pregrejan, kupao bi se u toploj, mlečnoj pari, tako da bi mu i suze navrle, pa je možda zbog svega toga bilo tako prijatno piti iz njega. Takav je bio, dakle, lončić koji je smestio pored sebe, kada je seo na kamen tog jesenjeg popodneva.

Mogao bih samo da nagađam zbog čega nije, kao obično, vezao lonče za dršku školske torbe. Nije mogao toga dana da popije sve mleko, poigram se s preterano i glupo dopadljivim domišljanjem: li budući da mu je bilo žao da ga prospe, namenišći ga slabavom mačetu, koje je pronašao pre nekoliko dana u dnu bašte, namerio je da odnese u lončetu ostatak mleka kući.

Pronađi onaj kamen, pronađi onaj gutljaj preostalog mleka, kao što Skot traži sa svojom malom četom po snežnim poljima za depovima hrane koju su uskladištili na svom putu ka polu (i Skotu je gorivo došlo glave, nastradalo je zbog ulja; nije na zadovoljavajući način izolovao kante s petrolejom, petrolej je ispario, iscurio, nije imao čime da zagreje vodu, da potplati vatru). Jer ono lonče, samo za sebe, jeste čitav jedan kontinent.

Nabaviti mleka, na brzinu, viknuti: mleka! — poput onog koji oseća da mu je otrov u želucu već počeo da deluje; poput onog koji je popio masnu sodu, ili arsenik, i koji kroz razjedeno grlo nastoji da istisne jedan jedini spasonosni glas, glas isisančeta koje se upinje da dohvati majčinu dojkicu. Mleka, brzo, poput onog koji se otrovao rećima.

Dospeti po beloj površini sećanja do onih stilijjski utvrđenih, slučajno vidljivih znakova u čijem nizu nema prekiada, i čijim je doticanjem moguće proći zatrpanim putem koji se u međuvremenu, ne ostavljajući traga, otkriva i sam sebe zatrpava, onaj mesoapštivi put, neponovljivi, neprepoznatljivi, koji bi trebalo pretvoriti u krasotu, načiniti ga tako lepim, poput onog koji jednim jednim potezom crta labuda — ali onaj labud koji biva sa mnog, kroz mene napisan, za mene je u celini nepojmljiv, mogao bi da stane u vidno polje samo jednog svevidećeg oka; linija ne može da zna ništa o površini koju zatvara, a i ova tačka koja se osvrće napred-mazad, i koja predstavlja samo jedan odnos, do dir vrha olovke s površinom papira, postoji samo dok postoji pokret, dok napreduje po onom božanskom planu, s pogodbom sklopljenom za ljubav nastanka, ostvarenja jednog mogućeg labuda koji je za nju nedokučiv, i tako napredujući, beskrajinu žudnju tpa u svoja nastojanja koja izviru iz požude za slobodom — želi da se snađe na svom putu, među svojim stvarima — a zbog čega: da ne bi morala da ubije labuda, i da labud ne ubije nju.

Na jedan snažniji priliksak, polomi se vrh olovke: to je kraj, i u svojim obećanjima kljaste, i u svojoj kljastosti, tragične avature. Miraz razbija forme koje čuvaju nektar i druga plemenita pića; to su svitanja trezvenosti. Način pukotinu i na lončetu, poput mesarskog noža na svinjskom grlu, ode mleko, propade ulje, otiče pesma, život.

Klinac sedi tamo na kamenu, lonče je pored njega, torba mu je otvorena, cepa prazne listove iz sredine sveske i čeprka nešto oko jedne šestougaone bočice s mastilom.

Naliv-pera je imalo tek nekoliko školaraca, možda dvojica, trojica. Ostali su bili snabdeveni štilom, perom i boćicom mastila. Teško su izlazili nakraj s metalnim perom, greballi su, znojčili se, po papinu, uvek bi ih spopalo neizdržljiv svrab po čitavom telu u trenutku kada su — isplaženih jezika, napetih mišića, da ne bi slučajno kanula jeziva i prokleta packa, da se ne raskreči, škripeći, metalni kljun pera, poput nogu onih koji su izašli na led da nauče veštinu klizanja — stigli u zavijutke šarenih slova, nalik na labudove šije, a svaki neuspeh, kao prilika za sveobuhvatni osvrt, razotkrivao je pred njima, uvećavajući njihov stid, stranicu iškrabanu neobuzdanim, pijano batrgavim, teturavim redovima slova, kao kakvu grdobu, kao neko rošavo lice, i bivalo je sve manje nade da će ikad ova stvorenja, nesrećno iščašenih zglobova, čija se mastiljava krv drhtavo razlila po lošem papiru, makar i približiti divno izvedenim lukovima Krasnopisa, uniformisanim bićima koja otelotvoruju uporan i uzorit ideal slova.

Dešavalo se da je mastilo počelo još putem da cuni iz bočice, zatvarač nije dobro zaptivao. Zbog toga nisu propatile samo platnene postavice torbi, plava poplava je prodirala između svakog pojedinog lista u sveskama, obrazujući na njima mrlje najneobičnijih oblika na opštu žalost malih školaraca. Kada su iz torbi izvlačili sveske, držeći ih za ugao sa dva prsta, cedilo se mastilo iz njih, kao kakav odvrtni sinup. Ali ako je čovečije dete na vreme primetilo nevolju, moglo se još pomoći, tako što bi se listovima iskidanim iz sredine svezaka pokupilo mastilo, a potom bi se bočica nosila u ruci, zamotana u hartiju. To je zapravo i zaokupilo klinca koji je sedeo na kamenu, odvezavši najpre na

brzinu lonče da mu ne smeta. Nije bilo dovoljno da je ionako morao da žuri kući, sada je još i mastilo procurilo, li sâm se sav zamrljao.

Žurio bi pošto su dvojica njegovih drugara, s kojima se uvek zajedno vraćao iz škole, jer su stanovali blizu jedan drugom, već odavno stigla kući; klinca su, naime, po kazni, zadržali u školi. Njemu se to sada dogodilo prvi put. Uvek bi se našao neko lko nije izradio domaći zadatak, pa bi taj nakon časova morao da ostane u školi još neko vreme; dok je učiteljica pospremila svoje stvari, morao je da izradi neurađene zadatke. U osnovi uzev, klinac je voleo školu, jedino mu je smetalo to što je ona bila ponekad prilično dosadna, i ako se ne bi ustručavao da prizna samome sebi, mogao bi da uvidi da možda pomalo i zavidi onima koji su ostali posle časova zaključani, jer su umeli da budu ponosni na sebe, što je bilo nešto kao protivteža pomiljavajućim ismejavanjima i uvredljivim izrugivanjima. Junačenje, da je odgovornost odvratna i da je prava sloboda ujedno i neodgovornost, nije iskreno, nego samo glumljeno; odbrana od veće sramote no što je nevaljalstvo, izazvana sebičnim, preravnosnim izopštavanjem, no što bi bilo mišljenje da nisam gospodar svojih postupaka, da ne znam šta činim. Postupak u koji si uzet, da bi se popravio, ne učvršćuje osećaj odgovornosti, već oslobađa od svake odgovornosti, pobuđujući u tebi lažni kolektivizam, sklonost ka izopštavanju: preokni sebe dobrovoljno, nastojeći da udovoljiš idealima one vrste koji u središnjim redovima stoje u školskim udžbenicima, pravilno postavljani i precizno formulisani, poput pospanih, samozadovoljnih građana u bucmastoj jednoličnosti Zemlje Slova, da bi i pored svakojakih samoizjedajućih nastojanja ostala u tebi svest o grehu, poput kakvog crvenog uha koje mašinica za šišanje lepo opkosi, da bi u pogodnom trenutku Vaspitanje moglo dobro da ga povuče.

Klinac je s mešovitim osećanjima izdržao kaznu i, nakon što ga je učiteljica, ovlaš pregledavši završene zadatke, otpustila, smeteno je pošao kući.

To što je sam morao da se vraća iz škole bila je za njega prava kazna, i nije znao šta će biti ako ga budu pitali gde se zadržao tako dugo. Nakon nevolje s mastilom više ga nije brinulo to što je učinio prekršaj, nego da sad od njega samog zavisi hoće li tome priključiti i laž. Nema razloga da se žuri da bi prikrrio, prečutao to što ga je učiteljica zadržala posle časova, jer zakašnjenje može sad da opravda i prosuto mastilo, ali opet, ima razloga da ipak požuri, jer možda njegovo zakašnjenje neće ni biti primećeno, pa neće morati ni da daje objašnjenja? Mogao se već sada opredeliti i za mogućnost da sve lepo ispriča, i gotovo, pa neće ni žuriti — ali bi iz inata ipak prihvatio samo samoga sebe, a da li je zaista on bio taj kojeg je snašla kazna, kada nije umeo da se kaje, jer nije na taj način mogao da prihvati čitavu stvar?

Sedi tamo klinac, na onom kamenu, i sedim ovde ja, sam-samcat, sedimo na jednom početničkom, nezavršenom, izopačenom labudu, sedimo li letimo, vrtoglavo jutimo po beskrajinom toboganu, skliznemo s njega poput kapljice kiše koja nije u stanju da prodre u toplinu perjanog pokriivača, u krivini se nagmem, vidim njegove stisnute usne, grčevito se drži za ogradu, hteo bih da mu nešto doniknem na jednom zaboravljenom jezliku, svi su već otišli, svi pronalaze svoje domove, žure, s odrazom optimizma na licu, žure ka svojim odredištima koja se, maglovito, pričinjaavaju kao misije, s tačnim adresama ispisanim na čellima koja sijaju čistotom, poput neke registarske tablice; nema čega da se plašimo, nalazimo se pod pritiskom jedne iste more; pripadamo jedan drugom, kao dve međusobno silom razdvojene, karantinom znaka ili naziva izdvojene nepoznate u jednoj jednačini koja nas prevazilazi, preko čijeg lažnog spoja, tanušnog znaka jednakosti, ne može da se provuče nijedan dašak obima mehura sapunice, nemamo čega da se plašimo, mi sami predstavljamo rešenje, bojažljivo žučeno, sudbonosno nepoznato sada nas pritiska na taj način što je nepoznato sudbinsko.

Dva starija dečaka, koje je jedva i primetio zlopateći se s mastilom, približavala su se ravnomerno, ravno prema njemu, i klinac bi sada više voleo da bude bespomoćna bubica, ispod kamena na kojem je sada, preplašen, sedeo, kao zatečen u nedelu, kao malecni momčić koji ionako nije u stanju ma šta da učini. Ili, kako bi dobro bilo sada viknuti: »hipu-hopu, da budem gde hoću«, kao što je uobičajeno u bajkama, i za tren oka nestali odavde, tako da ovoj dvojici klipana preostane samo da zinu. U bajkama je već i to dovoljno ako čovečiji istim pogodi kako se treba obratiti nosatim vešticama i zlim džinovima, pa da oni postanu pitomi kao jagnje. Ali ovi? Ovima, bogami, može da kaže što god hoće, a najbolje će učiniti ako ni ne zucne.

Jednom od njih košulja je bila vezana u čvor na stomaku, a noge je povlačio kao da i s desne li s leve strane kotrlja ispred sebe po jedan mlinski kamen. Drugi je imao na sebi mornarsku majicu, ali njegov pogled je bio možda još svirepiji, a pored sebe je gurao muški bicikl. Sigurno su i ova dvojica učestvovala u oti-maćini onih predivnih paprika — simulo je u klinčevoj glavici, dok ih je posmatrao kako mu se približavaju. Jer, nije moguće da po čitavoj okolini haraju podli klipani koji nemaju preča posla no da gnjave decu, da mlate slabije. Da je čitav svet krcat zlim dečacima, onda oni, na kraju krajeva ne bi imali koga da mlate, pa bi se potukli između sebe. I onda bi se oni koji bi izvukli deblji kraj, na neki način, sigurno popravili,

One predivne paprike!

Klinac je tada prvi put išao sam u bugarsku baštu. Već je u odlasku primetio da na jednom uglu sede njih osmoro-desetero, čučke u prašini, stariji, mladi, pomešani, među njima i sasvim veliki momci, jedan čak s vazdušnom puškom u ruci, okupljeni oko jedne kornjače, izvrmute na leđa, koja je teglila svoju naboranu šiju, ali je tek u povratku primetio, i sa zebnjom, rane na kornjačinom stomaku, nastale od metaka iz vazdušne puške, kada je već zanimanje dečaka prema kornjači popuštalo, pa su samo tako dreždali, naslonivši se leđima u zid, smeđuljajući se glasno. Kada im se primakao, najstariji među njima obecnio se na njega: »Dodji ovamo! Da vidimo kakva je ta paprika.« Morao je da im pride, a onaj momak je izvadio iz mreže jednu papriku koju je potom obrtao u ruci, razgledao. Paprika se sijala kao pavlaka. »Dobra paprika« — rekao je momak. »Dobra« — složio se klinac, nadajući se da će mu ona biti vraćena i da će sve čitave dospeti na mamin sto. Odmah se, međutim, iz njegovih usta oteo glas nalik na pisak, jer se paprika rasprsnula među jakim zubima onog momka: odgrizao joj je polovinu. I kao na dati znak, čitavo tuce prljavih nuku mašilo se paprika u njegovoj mreži, uzaludno se branilo, odjednom, isav prestrašen. Paprike, koje su do tada bile tesno sklupčane, hnskale su desetero ustiju istovremeno, letela je konfetna kiša semenki. Klinac je samo mucao, ustima iskrivljenim u plač: »Vratite mi ih, vratite« — čak se i mašio za poneku papriku, ali su mu je podrugljivo izmicali, pa se odmah i rasplakao, jer je paprikama odzvonilo. Sada mu je preostalo da ponese kući one koje su ostale nedirnutе, i nosio ih je — iako šaka stisnutih u pesnice — bar nešto da spase.

E pa, to je klinca palo na pamet, da su i ova dva klipana, koja su ga sad opkolila, takođe bila među »paprikašima«. Onaj u mornarskoj majici, kada su stigli do njega, okrenuo je upravljajući, gurnuo je točak među njegova kolena, pravo na otvorenu tašnu, i viknuo na njega pretećim glasom: »Daj mastila, mališa!«

»Oni žele samo mastila« — prostrujilo je kroz klinčev mozak, bio im je skoro zahvalan što su tako skromni i ne traže ništa više od njega, da se zadovoljavaju s tako malim; već je počeo i da se zagrejava. Oni su pošli, s po dve »drave« u džepu, liza nasipa, i sigurno hoće da istetoviraju lenger na podlaktici.

»Je li daješ, ili ne daješ!« — požunivao ga je ovaj, jer se klinac ušeptrljio sa zamazanom bočicom u vatri olakšanja. »Daću, samo...« — hteo je da progovori klinac, da bi isprove svoje malopredašnje uzbuđenje kroz bezvrednu bočicu mastila. »Zar mastilo, mom drugaru?!« — viknuo je na njega drugi, užasavajući se. »Samo još to fali! Da mi napišeš drugara mastilom?!« Klinac je, sav preneražen, bacio pogled pun nade na onog u mornarskoj majici, od njega je sad očekivao spas, da će ovaj objasniti za šta mu je potrebno mastilo — šta je to? Ispada kao da ih on nastoji nagovoriti da uzmu mastilo! — onaj u mornarskoj majici izgledao je sasvim vredan poverenja, i klinac se zastideo što je još malo pre tako loše mislio o njemu.

Potom se skamenio. »Danas sam jeo palačinke s pekmezom« — obližno se onaj u mornarskoj majici, pogledavši ga prezirivo. »A mastilo ne volim. Odvratno mi je. Mastilo više samo ovakvi punoglavci.« »E, pa onda, navali, mališa, potegni!« — dodao je drugi, pa su ga istali usklikujući natkati, hrabriti: »Hajde, mali, samo ti jedi! Za tebe je čorba od mastila! S papirnatim rezancima!«

Klinac je, sav usplahiren, koliko god je mogao brže, jer je torba bila pritisnuta prednjim točkom bicikla o kamen, vraćao u nju svoje sveske. »Zar ti se ne dopada?« »Možda je gorko?« »Zar je mastilo gorko?« — govorili su mu, unoseći mu se u lice, kežeći se, a klinac je, oslobodivši torbu, dlišući isprekidano, bežao, bri-kao kući, dok su njih dvojica, nagađujući mu se, vikali, njištali za njim, iskandirajući: »Čorba od mastila s papirnatim rezancima! Čorba od mastila s papirnatim rezancima!« Sve dok nije bio siguran da ga ne gone, nije se usudio ni da obriše tragove gume od bicikla, jer je već i to bilo dovoljno da izazove plač, bespomoćan plač, bes, podrhtavale su mu usne, jer su oni klipani, tek tako, pripuili torbu blatnjavim točkom bicikla, i sada eto, predi trag.

Čorba od mastila s papirnatim rezancima! Papirnatu labudovi u čorbi od mastila!

Gutam čorbu od mastila s papirnatim rezancima, puštam papirnatu labudove da plave u čorbi od mastila. Poigravam se i jedem, jedem i igram se, kao u detinjstvu. Određen jelovnikom, ograničen pravilama igre. Jest, igrati se, jest, igrati se! O sreće li neodgovornosti! Obred koji kvani najbolje igre. Podeljene užine, srećne li neješnosti! O, zabrljanih li crteža, škrabotina koje su stvorile svet! Plač, gorak ukus u ustima.

Bilo je već nastupilo kasno veče, pao je mrak, kada je klinčeva uzburkana duša pošla na počinak, i tek onda se setio da je belo lonče ostalo tamo, zaboravljeno. Niko mu ga nije oteo, ipak je propalo, i to tako neopozivo da ga nikad više neće moći primiti ustima. Senke su sve progutale; ograde, drveće, zemlja, kamen, sve je to potonulo u noći, samo lonče svetluca, kao perce ili višibaba, i u njemu, u belini operacione dvorane bez prozora, besni praznina, a ona dvojica se možda i sad skrivaaju tamo, pod-muklo da čekaju, ako bi se vratilo...

Propade belo lonče!

Kazna ga je, sada, sustigla.

A hoće li sustići i ona dva zlotvora

O, bože, i zar isto tako?

S mađarskog preveo
Arpad VICKO